

HE 24/2026 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle ydinenergialaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnan talousvaliokunta, 5.5.2026
Lakimies, varatuomari Sami Hämäläinen

Työtä ja hyvinvointia koko Suomeen • Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Ydinvoimalla tuotetulle sähkölle on Suomessa perusteltu tarve

- Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi ydinenergialaki.
- Esityksen tavoitteena on pitää ydinenergian käyttö yhteiskunnan kokonaisedun mukaisena, huolehtia toiminnan turvallisuudesta ja Suomessa syntyvästä ydinjätteestä.
- Suomi tarvitsee lisää puhdasta, kohtuuhintaista ja sääriippumatonta energiaa. Sääriippumattoman energian tuottamisen lisääminen on ratkaisevan tärkeää sekä suomalaisille kotitalouksille että yrityksille.
- Sähköntuotannon pitää riittää, sähkön hinnan pitää olla kohtuuhintaista.
- Nämä seikat puoltavat ydinvoiman lisäämistä Suomen energiantuotannossa.

Periaatepäätös

- Ydinlaitoshankkeiden arviointia koskevan periaatepäätöksen siirtäminen pois eduskunnalta valtioneuvostolle ja pienten ydinlaitosten osalta työ- ja elinkeinoministeriölle on merkittävä muutos.
- Ydinlaitoshanke sisältää merkittäviä riskejä, ja niiden legitimizeetti tärkeä varmistaa.
- Tämä puoltaisi nykyisen menettelyn jatkamista, jossa periaatepäätöksen tekee eduskunta.
- Pienten ydinlaitosten osalta olisi parempi, jos periaatepäätöksen tekisi työ- ja elinkeinoministeriön sijaan valtioneuvosto.
- Ydinlaitoshankkeen suunnitellun sijaintikunnan hyväksyntä tulisi olla edellytys myönteiselle periaatepäätökselle.

Kaavoitus ja rakentamislupa

- Ydinlaitoksen rakentamisluvan myöntäminen edellyttää hyväksyttyä asemakaavaa.
- Kaavoitukseen kuuluu keskeisenä osana vaikutusten arviointi sekä osallistaminen ja vuorovaikutus.
- Modulaarisuuden tai muun sujuvoittamisen ei tule johtaa siihen, että paikallisten vaikutusten arviointi heikkenee.
- Riippumatta periaatepäätösvaiheesta ydinlaitoksen sijaintikunnan suostumus tulee joka tapauksessa olla edellytyksenä ydinlaitoksen rakentamisluvissa.

Valitusoikeus

- Lakiehdotuksen 465 §:n 1 momentin mukaan valitusoikeus on asianosaisella.
- Valitusoikeus on myös sillä, jonka etua tai oikeutta asia saattaa koskea.
- Valitusoikeus ydinlaitoksen tai ydinaineen talteenottolaitoksen rakentamislupaa koskevasta päätöksestä on myös sen sijaintikunnalla.
- Ehdotettu valitusoikeuden rajattu laajentaminen on perusteltu ja kannatettava, se edistää osallistamista ja parantaa vaikuttamismahdollisuuksia, vaikkakin jälkikäteisesti.

Kaivostoimintaan ja uraanin talteenottoon esitetyt muutokset

- Esityksen mukaan valtioneuvosto ei enää ratkaisisi uraanin tai toriumin tuottamista koskevia kaivoslupa-asioita. Ydinaineiden talteenottolaitoksen luvituksesta vastaisi Säteilyturvakeskus.
- Uraaniin ja sen talteenottoon liittyy riskejä.
- Tämä on ollut jo nykyisin matkailualan yrityksille iso huoli, kun kaivokset sijaitsevat lähellä matkailulle tärkeitä alueita.
- Valtioneuvoston asemaa uraanin tai toriumin tuottamiseen liittyvien hankkeiden luvituksessa ei tule heikentää.
- Valtioneuvoston luvan edellytyksenä tulee olla Säteilyturvakeskuksen puoltava lausunto.